

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **R. N. i T. J.**

skazanych z art. 228 § 3 k.k. i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 5 czerwca 2024 r.,

z urzędu,

kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem

Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., sygn. akt III KK 348/22, o oddaleniu

kasacji obrońców skazanych T. J. i R. N. jako oczywiście bezzasadnych

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowia postępowanie kasacyjne,

2. uchyla postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2024 r., sygn. akt III KK 348/22, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców T. J. i R. N. i przekazuje sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania,

3. wydatkami postępowania wznowieniowego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Przemyślu, wyrokiem z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II Ka 214/21, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 2 października 2019 r., sygn. akt II K 746/17, skazujący R. N. i T. J. za przestępstwo z art. 228 § 3 k.k. i in.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasacje wnieśli:

- obrońca T. J. , adw. B. L., dnia 8 kwietnia 2022 r.,
- obrońca R. N., adw. A. M., dnia 4 kwietnia 2022 r.,
- obrońca R. N., adw. B. L., dnia 9 kwietnia 2022 r.

Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą III KK 348/22.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 14 lipca 2022 r., po rozpoznaniu wniosków obrońcy skazanych o wstrzymanie wykonania orzeczenia względem T. J. i R. N. do czasu rozpoznania kasacji, wstrzymał wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II Ka 214/21.

Sprawa sygn. akt III KK 348/22 została w dniu 27 lipca 2022 r. przydzielona do referatu sędziego SN Adama Rocha.

Po otrzymaniu zawiadomienia o składzie rozpoznającym sprawę, adw. Barbara Laskowska złożyła wniosek o zbadanie spełniania przez sędziego Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności, a adwokat A. M. wniósł na podstawie art. 41 § 1 i 2 k.p.k. o wyłączenie tego sędziego od rozpoznania sprawy.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2022 r., sygn. akt III KB 3/22, w związku z tym, że wniosek złożony w trybie przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym, nie przytaczał okoliczności związanych z zachowaniem objętego nim sędziego po jego powołaniu oraz nie wskazywał, jak w okolicznościach przedmiotowej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności mogłoby wpłynąć na jej wynik, wniosek adw. B. L. odrzucono.

Wniosek o wyłączenie sędziego Andrzeja Rocha, złożony na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 14 października 2022 r., sygn. akt III KK 348/22, pozostawił bez rozpoznania jako niedopuszczalny. W składzie jednoosobowym, orzekającym w kwestii wyłączenia sędziego zasiadał sędzia SSN Marek Siwek, podobnie jak sędzia SN Adam Roch,

powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w procedurze z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).

Zarządzeniem z dnia 2 marca 2023 r. do rozpoznania na rozprawie kasacji wniesionych przez obrońców skazanych od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II Ka 214/21, wyznaczony został Sąd w składzie: SSN Marek Motuk (jako przewodniczący), SSN Małgorzata Bednarek oraz SSN Adam Roch (sprawozdawca).

Po otrzymaniu zawiadomienia o zmianie składu rozpoznającego sprawę, adw. A. M. wniósł, w imieniu obydwu skazanych, o zbadanie na podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziów SN Adama Rocha, Małgorzatę Bednarek i Marka Motuka, z uwagi na okoliczności mogące wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności w niniejszej sprawie.

Zarządzeniami z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt III KB 6/23, III KB 7/23 i III KB 8/23 Prezes Sądu Najwyższego odrzucił wniesione przez adw. A. M. w trybie ustawy o Sądzie Najwyższym wnioski, uznając, że nie wskazują okoliczności związanych z zachowaniem objętych nim sędziów po ich powołaniu oraz jak w okolicznościach przedmiotowej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności mogłoby wpłynąć na jej wynik.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 18 maja 2028 r., sygn. akt III KK 348/22, orzekając w składzie: SSN Marek Motuk, SSN Małgorzata Bednarek i SSN Adam Roch, oddalił wniesione w imieniu T. J. i R. N. kasacje, uznając je za oczywiście bezzasadne.

W dniu 19 kwietnia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo R. N., stanowiące sygnalizację wystąpienia w postępowaniu kasacyjnym w sprawie sygn. akt III KK 348/22, uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z nienależytą obsadą sądu. Natomiast w dniu 29 kwietnia 2024 r. wypłynęło pismo skazanego T. J., w którym popiera on „wszystkie zarzuty jakie zostały podniesione w sprawie przez Roberta Nawrota w piśmie adresowanym do Ministra Sprawiedliwości”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii dopuszczalności wznowienia postępowania kasacyjnego, należy odwołać się do utrwalonego już w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, zgodnie z którym dopuszczalne jest wznowienie postępowania kasacyjnego, którego efektem było postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji (por. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23). Z orzeczeń tych wynika, że nie ma przeszkód do żądania wznowienia postępowania o wznowienie lub postępowania kasacyjnego, które zakończyło się oddaleniem złożonego nadzwyczajnego środka odwoławczego. Orzeczenia takie z chwilą uzyskania prawomocności tworzą stan rzeczy osądzonej, który rozciąga się w takim wypadku tylko na rozpoznawaną podstawę wznowienia lub podstawę kasacji. Wniosek taki dotyczyć więc będzie postępowań, które mają odrębny przedmiot rozpoznania: wniosek o wznowienie lub skargę kasacyjną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22).

W rozpoznawanej sprawie nie ma jakichkolwiek wątpliwości, że na etapie postępowania kasacyjnego, zaistniała bezwzględna przesłanka odwoławcza opisana w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu, w związku z udziałem w składzie orzekającym SSN Marka Motuka, SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Adama Rocha. Wynika to choćby z pierwszej tezy uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. w sprawie (sygn. akt BSA I-4110-1/20) - będącej zasadą prawną, czy z drugiej tezy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. (sygn. akt I KZP 2/22). Bezspornie więc z nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. mamy do czynienia, ilekroć w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), a tak właśnie było w rozpoznawanej sprawie w przypadku wszystkich członków składu orzekającego.

W tym miejscu warto podkreślić, że wznowienie przedmiotowego postępowania okazało się tą instytucją, która umożliwiła stronom uzyskanie dostępu do sądu, jaki, ich zdaniem, spełnia warunki bezstronności i niezawisłości, podczas gdy dotychczas podejmowane przez obrońców skazanych próby zmiany składu orzekającego w sprawie kasacyjnej zakończyły się niepowodzeniem. Stanowi to dodatkowy argument za słusznością stanowiska o dopuszczalności wznowienia postępowania kasacyjnego.

W związku z zaistnieniem na gruncie ocenianego postępowania kasacyjnego okoliczności wskazującej, że Sąd prowadzący to postępowanie w niniejszej sprawie był nienależycie obsadzony, należało orzec o wznowieniu postępowania kasacyjnego oraz uchyleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2024 r., sygn. akt III KK 348/22, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji obrońców obu skazanych, przekazując sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Andrzej Tomczyk

Andrzej Stępka

Eugeniusz Wildowicz